

Sygn. akt VIII C 1054/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 23 kwietnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w VIII Wydziale Cywilnym

w składzie: przewodniczący: SSR Bartek Męcina

protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2018 roku w Ł.

sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.

przeciwko D. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej D. S. na rzecz powoda (...) S.A. w Ł. kwotę 1.661,46 zł. (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt jeden złotych czterdzieści sześć groszy) oraz kwotę 681,39 zł. (sześćset osiemdziesiąt jeden złotych trzydzieści dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,
2. oddala powództwo w pozostałej części.

Sygn. akt VIII C 1054/17

UZASADNIENIE

W dniu 22 marca 2017 roku powód (...) Spółka Akcyjna w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wytoczył przeciwko D. S. powództwo o zapłatę kwoty 2.477,70 zł oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 11 stycznia 2016 roku pozwana zawarła z (...) spółka z o.o. w P. umowę pożyczki o nr (...), którą pozwana zobowiązała się zwrócić na zasadach określonych w umowie, regulaminie i harmonogramie. Pozwana nie dokonywała terminowych spłat, w związku z czym pierwotny wierzyciel w dniu 24 maja 2016 r. wypowiedział pozwanej umowę pożyczki. Na dzień wniesienia pozwu zadłużenie pozwanej wyniosło 2.477,70 zł, na którą to kwotę składają się niespłacone raty kapitałowe – 1.329,17 zł, niespłacona prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki- 332,29 zł., niespłacona prowizja za obsługę pożyczki- 516,24 zł. oraz opłata za obsługę zadłużenia- 300 zł. W dniu 4 listopada 2016 r. powód zawarł z (...) spółka z o.o. w P. ramową umowę przelewu wierzytelności wraz z porozumieniem nr 1 określającym cenę nabycia pakietu wierzytelności.

(pozew k. 3- 5)

W dniu 3 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi wydał nakaz zapłaty, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 47)

Powyższy nakaz zapłaty D. S. zaskarżyła sprzeciwem w całości podnosząc zarzut braku wymagalności roszczenia z uwagi na nieotrzymanie wypowiedzenia umowy pożyczki. Pozwana podniosła, że dopiero z odpisu nakazu zapłaty

dowiedziała się, że powód nabył wierzycelność przysługującą wobec niej. Poza tym D. S. wskazała na swoją trudną sytuację zdrowotną i finansową.

(sprzeciw k. 54- 57)

W odpowiedzi na powyższe zarzuty strona powodowa podtrzymała dotychczasowe stanowisko. Co do zarzutu braku wymagalności roszczenia strona powodowa podniosła, że załączyła do pozwu wydruk z elektronicznej książki nadawczej potwierdzający fakt nadania do pozwanej pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki. Ponadto zgodnie z umową termin spłaty ostatniej raty pożyczki przypadał na 10 stycznia 2017 r., a pozew został wniesiony po tym dniu, bo 22 marca 2017 r.

(pismo procesowe powoda k. 63- 64)

W dniu 7 sierpnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi oddalił wniosek pozwanej o stwierdzenie swojej niewłaściwości miejscowej i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Zielonej Górze.

(postanowienie k. 66)

W toku dalszego postępowania stanowiska procesowe stron nie uległy zmianie.

(protokół rozprawy k. 72)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 stycznia 2016 roku (...) spółka z o.o. w P. zawarł z D. S. umowę pożyczki ratalnej nr (...), na podstawie której pierwotny wierzyciel udzielił pozwanej pieniężnej pożyczki ratalnej w kwocie 1.450 zł., którą pozwana zobowiązała się zwrócić zgodnie z harmonogramem spłat, w miesięcznych ratach, do dnia 10 stycznia 2017 r. Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 3.883,10 zł. Prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki wynosiła 362,50 zł, a prowizja za obsługę wynosiła 172,55 zł. za każdy rozpoczęty okres odsetkowy. Pożyczkodawca zastrzegł również możliwość naliczenia opłaty odszkodowawczej w wysokości 5 zł. za każdy dzień opóźnienia, ale nie więcej niż 300 zł. W myśl § 1 pkt. 1.3. przedmiotowej umowy pożyczka miała zostać przelana na rachunek bankowy pozwanej.

(umowa pożyczki k. 30, regulamin k. 31- 35, wniosek k. 29, harmonogram k. 36)

Pismem z dnia 24 maja 2016 r. (...) spółka z o.o. w P. wypowiedział umowę pożyczki nr (...) w związku z brakiem terminowej spłaty łącznej kwoty 2.432,70 zł.

(wypowiedzenie umowy pożyczki k. 26- 27, wydruk z książki nadawczej k. 28)

W dniu 4 listopada 2016 r. (...) spółka z o.o. w P. zawarł z (...) Spółka Akcyjna w Ł. umowę ramową przelewu wierzycelności. Ponadto strony zawarły porozumienie nr 1 do umowy ramowej przelewu wierzycelności, przenoszące również wierzycelność przysługującą wobec pozwanej.

(umowa ramowa przelewu wierzycelności k. 14- 19, porozumienie nr 1 do umowy ramowej przelewu wierzycelności k. 21 v.- 22 v., załącznik k. 25)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w części.

(...) Spółka Akcyjna w Ł. wniosło o zasądzenie od D. S. kwoty 2.477,70 zł tytułem roszczeń wynikających z zawartej przez pozwaną w dniu 11 stycznia 2016 roku z (...) spółka z o.o. w P. umowy pożyczki o nr (...). Na dochodzoną pozewem

kwotę złożyły się niespłacony kapitał pożyczki – 1.329,17 zł, niespłacona prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki- 332,29 zł, niespłacony prowizja za obsługę pożyczki- 516,24 zł oraz opłata za obsługę zadłużenia- 300 zł. Zgodnie z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

D. S. podniosła zarzut braku wymagalności dochodzonego pozewm roszczenia oraz zakwestionowała prawidłowość nabycia wierzytelności przez powoda. Pierwszy zarzut pozwana podniosła z uwagi na nieotrzymanie wypowiedzenia umowy pożyczki. Należy zgodzić się ze stroną powodową, że wykazała fakt doręczenia pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki, przedstawiając dokument zawierający powyższe oświadczenie, jak i załączając do pozwu wydruk z elektronicznej książki nadawczej potwierdzający fakt nadania do pozwanej pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki. Dodatkowo zgodnie z umową łączącą pozwaną z pierwotnym wierzycielem, termin spłaty ostatniej raty pożyczki przypadał na 10 stycznia 2017 r., a pozew został wniesiony już po tym dniu, a mianowicie 22 marca 2017 r. Również zarzut dotyczący legitymacji procesowej po stronie powoda nie mógł zostać uwzględniony. Pozwana podniosła, że dopiero z odpisu nakazu zapłaty dowiedziała się, że powód nabył przysługującą wobec niej wierzytelność. Nie ulega jednak wątpliwości, że do ważności umowy cesji wierzytelności nie jest konieczne zawiadomienie o jej zawarciu dłużnika.

Natomiast zaskarżenie nakazu zapłaty sprzeciwem w całości pozwała na sformułowanie wniosku, że D. S. zakwestionowała powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości. Wątpliwości nie budziło, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna, jest konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy z dnia 11 stycznia 2016 roku były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z [art. 385¹ §1 k.c.](#) z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, LEX).

W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy, w której zastrzeżono możliwość naliczenia opłat w postaci prowizji za obsługę w wysokości 172,55 zł. za każdy rozpoczęty okres odsetkowy, uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu [art. 58 § 2 k.c.](#), [art. 353¹ k.c.](#) i [art. 5 k.c.](#), stanowiące obejście przepisu [art. 359 § 2¹ k.c.](#) o odsetkach maksymalnych, a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne).

W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy dotyczące prowizji za obsługę stanowią w istocie próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Wskazana w umowie prowizja została podzielona stosownie do okresu trwania umowy na 12 części i w stałej wysokości (172,55 zł) była pobierana za każdy okres miesięczny i doliczana do każdej raty pożyczki. Już sam w sobie sposób naliczania tejże opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek. Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu [art. 359 § 2¹ k.c.](#) poprzez zastosowanie prowizji za obsługę pożyczki, co skutkowało tym, że pobierane od pozwanej należności uboczne przekraczały wartość odsetek maksymalnych. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, iż stosowany przez pierwotnego wierzyciela zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie omawianej prowizji za obsługę, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne ([art. 359 § 2¹ k.c.](#)), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności

prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Wskazania wymaga również, że w sprawie w ogóle nie wyjaśniono, na czym obsługa pożyczki miałyby polegać. Skoro prowizja miała być pobierana za konkretne czynności (obsługę pożyczki) to zasadność jej naliczenia konstytuowałaby się dopiero wówczas, gdyby czynności takie zostały w rzeczywistości podjęte, a ich wartość wykazana. Powinność udowodnienia powyższego na mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obciążała powoda, który powinności tej nie sprostał.

Wyjaśnienia w tym miejscu wymaga, że wprawdzie sporna opłata została ustalona umową stron, to jednakże pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do przedmiotowej opłaty są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanej) w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, albowiem określone przez stronę powodową opłaty nie mają jakiegokolwiek uzasadnienia. W tym miejscu wypada przypomnieć, że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/ 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku, I CK 297/05, Biul. SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumenckiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują ponadto na to, że w odniesieniu do zastrzeżonej w umowie opłaty, o której mowa wyżej, postanowienia umowne odnośnie dopuszczalności jej naliczenia nie były z pozwaną, jako konsumentem, indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jej obowiązki w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanej, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Przedmiotowa umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. Pozwana jako pożyczkobiorca nie miała rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, które zostały jej narzucone przez pożyczkodawcę. (...) spółka z o.o. posługiwała się wzorcem umowy, zaś kwestionowane postanowienia umowne o prowizji za obsługę zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanej jako konsumentowi przez kontrahenta. W świetle powyższych rozważań Sąd uznał, że postanowienia umowy odnoszące się do prowizji za obsługę nie wiążą pozwanej.

Również w zakresie kwoty 300 zł tytułem opłaty za obsługę zadłużenia przeterminowanego obejmującą zryczałtowane koszty odpowiadające kosztom poniesionym przez pierwotnego wierzyciela w związku z podjęciem dodatkowych działań zmierzających do odzyskania należności, czyli kosztów wykonania telefonów, windykacji należności, przygotowania i wysyłki pism przygotowawczych, okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że należy przyjąć, iż postanowienia umowne odnośnie dopuszczalności naliczenia takich opłat nie były z pozwaną jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jej obowiązki w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanej, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Można powtórzyć, że pierwotny wierzyciel posługiwał się wzorcem umowy, zaś kwestionowane postanowienia umowne o opłatach za działania windykacyjne zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanej jako konsumentowi przez kontrahenta. Postanowienia ogólnych warunków udzielania pożyczek kształtują określony obowiązek konsumenta, w przypadku uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłat, w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami.

W tym miejscu podkreślić należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w W. – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zapadłym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, za niedozwolone i zakazane do wykorzystywania w obrocie z konsumentami zostały uznane postanowienia wzorców

umownych nakładających na kredytobiorcę obowiązki w postaci konieczności poniesienia kosztów związanych z monitorowaniem kredytobiorcy, w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy – a dotyczyło to kosztów telefonicznych upomnień, korespondencji kierowanej do kredytobiorcy związanej z nieterminową spłatą kredytu w postaci zawiadomień, upomnień itp., wyjazdu interwencyjnego do kredytobiorcy. Poza tym powód nie udowodnił wysokości roszczenia z tytułu opłat za działania windykacyjne. Strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających wykonanie czynności windykacyjnych w postaci wykonania telefonów, windykacji należności, przygotowania i wysyłki pism przygotowawczych.

Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że mimo, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym, to jednak niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowy w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W szczególności nie może mieć miejsca przypadek, w którym konsument zostaje obciążony nadmiernymi, a wręcz nawet rażąco wygórowanymi kosztami związanymi z obsługą zadłużenia, czy też przygotowaniem umowy pożyczki, nijak nieprzystającymi do rzeczywistych wydatków ponoszonych w tym zakresie. W niniejszej sprawie powód arbitralnie narzucił pozwanej sporną opłatę i prowizję, które nie znajdują żadnego racjonalnego uzasadnienia, kierując się w tej sferze wyłącznie własnym partykularnym interesem. Tego typu praktyki polegające na czerpaniu dodatkowych profitów zasługują na szczególne potępienie, zwłaszcza gdy sięgają po nie podmioty działające na rynku finansowym.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.661,46 zł, która składała się z kwoty 1.329,17 zł tytułem kapitału i kwoty 332,29 zł. tytułem prowizji wstępnej, oddalając powództwo w zakresie kwoty 516,24 zł tytułem niespłaconej prowizji za obsługę pożyczki oraz 300 zł tytułem opłaty za obsługę zadłużenia.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o art. 100 k.p.c.

w zw. z art. 98 k.p.c. Strona powodowa wygrała sprawę w 67 % i dlatego w takim stopniu należy się jej zwrot kosztów procesu. Koszty poniesione przez powoda wyniosły łącznie 1.017 zł i obejmowały: opłatę sądową od pozwu – 100 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty zastępstwa adwokata w kwocie 900 zł – § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. Pozwana nie poniosła żadnych kosztów związanych ze swoim udziałem w sprawie. Mając na uwadze powyższe należało zasądzić od pozwanej na rzecz powoda kwotę 681,39 zł (1.017 zł.*67 %).

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.